

Meftun.Art

Mevsimlik Fanzin

www.meftun.art

Yaz Sayısı

**"İNSANOĞLU YAZ
MEVSİMİNDE
YENİDEN DOĞAR."**

NO: 05

Sanat ve Edebiyat Dergisi **Mevsimlik Fanzin**

Meftun.Art

Sanat ve Edebiyat Dergisi ©

www.meftun.art tarafından hazırlanmıştır.

İmtiyaz Sahibi: Meftun.Art Yayıncılık
Genel Yayın Yönetmeni: Emre Karataş
Yayın Koordinatörü: Doğa Dema
Sanat Yönetmeni: Nazlı Kartal
Editör: Sinem Aydın

İletişim

www.meftun.art/iletisim

infomeftun.art@gmail.com

meftun_art

Yazarlar

Oğuz Anıl - Sude Yenin - Muharrem POYRAZ - İlkur İŞCAN KAYA
Oğuzhan Güneş - Efe Erbaş - Emine Öykü GÜNER - Miray PALAZLI
Muhammet Baran ASLAN - Açelya Daştan - Gamzenur Çeliktaş
Büşra Bulut - Hacer Nuryüce Emircan - Özlem Alış - Oğuzhan Birsen

Çizerler

Esra Nur Küçükkaya
Kübra Nur Çakmak
İsmail Talha Cura
Hayriye Kargı
Hande Gürler
Gül Kara

Kapak Tasarım

Esra Nur Küçükkaya

Grafik Tasarım

Emre Karataş
İsmail Talha Cura

Ağustos, 2023

Selamlar okur arkadaşım,

Her gün artan kâğıt ve baskı maaliyetlerinden arınarak uzun zaman sonra buluştuk. Temel ihtiyaçlarımıza koşuştururken hayata sanat penceresi açmak epey zor olduğundan son çare olarak artık burada, dijitaldeyiz. Her birimize iyi geleceğini umduğumuz mevsimlik fanzinimizin hem ilk hem de yaz sayısı ile karşıdayız.

Çok yağmur, ayaz, rüzgâr çektik. Artık yazı yaşamamanın vakti! Açelya Daştan'ın narin seslenişiyle hüzünlenip Oğuz Anıl ile diğer yanımıza kulak vermenin ve Büşra Bulut'un kalemiyle Süreyya'nın hikayesine eşlik ettikten sonra İlknur Kaya ile doğanın değişimini hissetmenin vakti. Bizi hiçbir zaman şiirsiz bırakmayan Miray Palazlı'nın "Girift" eserini mutlaka okumalısın.

Ayrıca sevgili Açelya Daştan ile başladığımız podcast projemize de Spotify üzerinden ulaşabilirsin.

Bir sonraki "Sonbahar" fanzinimizde aramızda olmak istiyorsanız bizi @meftun_art instagram adresinden takip etmeni öneririm.

Aşkla Kal.

Doğa Dema
Yayın koordinatörü

İÇİNDEKİLER

- 05 YAKINDAN TANIYIP ASLA YAKINLIK
KURAMADIĞINIZ O KİŞİ: SÜREYYA
- 06 MASUM KIZ ÇOCUĞUNA
- 07 HER ŞEY DÜZELECEK
- 08 İNSANLIK TRAGEDYASI
- 09 UNUTULANLAR
- 10 YAŞAYAN YAZ
- 11 GİRİFT
- 12 RÜCU YAHUT İFLAH
- 13 YALAN VE GERÇEK
- 14 ZAMAN AĞACI
- 17 DİLHÛN
- 19 BİR YER
- 20 SUÇ SOSYOLOJİSİ BAĞLAMINDA AMERİKAN
HISTORY X FİLMİ ANALİZİ
- 23 TAKIM ELBİSE
- 24 50 YAŞ KOPYASI

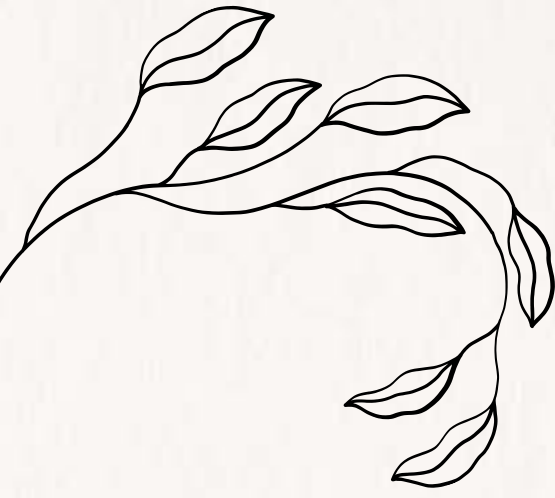
EDİTÖR

Sinem Aydın

YAYIN YÖNETMENİ

Emre Karataş

Süreyya küçük bir kız. Yirmili yaşlarının sonunda olmasına rağmen hala daha büyümeyen, hala daha güzeller güzeli masal prenseslerinin gerçek olduğuna inanan, hala daha Şirinler'in köyündeki mantar çatılı evlerde yaşamayı hayal eden, hala daha kardan adam yapabilmek için günleri geceleri sayan, hala daha izlediği her romantik filmin sonunda hüngür hüngür ağlayan, hala daha çikolatalı pasta yemeye bayılan, hala daha Tom ve Jerry'yi seyrederken gözlerinden kocaman kocaman kalpler çıkan, hala daha sesinin berbat olmasına aldırmış etmeden bağıra bağıra şarkı söyleyen, hala daha mutlu olduğunda zıp zıp zıplayan küçücük bir kız.

Dünya bir insan deryası ve Süreyya o deryanın içerisinde yüzmeye çalışan minik bir balık olarak uyum sağlayabilmek adına sürekli çabalıyor. Ama yetmiyor. Etrafında olan biten ne varsa hepsi bir bir yanından geçip gidiyor. Anlamak istese de bir türlü anlayamıyor anlaması gerekenleri. İzliyor sadece. İnsanlar birtakım normlara göre bir şeyler yaşayarak eforsuz bir mutluluğun yakasından tutarken Süreyya sadece izliyor. Farkında olmanın yarattığı huzursuzluğu sırtına yük edinip detaylarda kayboluyor sık sık. Düşünüyor; neden insan ilişkileri bir taraf kendinden ödün vermediği sürece yolunda gitmiyor? Neden herkesin birbirini zayıf noktalarından vurması bu kadar olağan görülüyor? Neden yükselebilmek için başkalarının üstüne basmak gerekiyor? Neden insanların başarıları bu denli küçümseniyor? Neden bilgi çağında bilginin kıymeti bilinmiyor? Sorular, sorular, sorular! Süreyya'nın beyni hiç durmadan bu sorularla boğuşuyor.

Bol bol yıldızlara bakıyor Süreyya. Herhangi bir sohbet esnasında insanların onu asla dinlemeyip konuşmak için kendi sıralarının gelmesini beklediklerini anladığında ise sadece gülümsüyor. Yine olmadı diyor içinden. Karşılaştığı her beş kişiden dördünde bu tavra rastlamasından ötürü artık şaşırıyor ve hatta kızıyor bile. Nasıl olsa ben kendi kendimi dinlerim diyerek teselli buluyor.

Süreyya

YAKINDAN TANIYIP
ASLA YAKINLIK
KURAMADIĞINIZ
O KİŞİ :

Süreyya yapayalnız bu dünyada. İki kolu ve iki bacağından başka tek bir yoldaşı yok. Herkes gidebilir, herkes onu yarı yolda bırakabilir ve herkes günün birinde bir başkasını ona tercih edebilir. Süreyya bunu biliyor ve kimseye güvenmemekte ne kadar haklı olduğunu her seferinde bir kez daha fark ediyor. Burası böyle bir yer, diyor kendine. Süreyya nereye giderse gitsin, kimin sıcaklığına sığınırsa sığınsın bu gerçek değişmeyecek, bu düzen hep böyle devam edecek. Hiçbir zaman Süreyya'nın yaptığı fedakarlıkları yapmayacaklar onun için ve hiçbir zaman onun gözettiği hassasiyetleri gözetmeyecekler ona karşı. Onun baktığı yerden bakmayacaklar dünyaya.

Süreyya kimseden bir şey beklememesi gerektiğini tekrar tekrar öğreniyor. Düşüyor defalarca, dizleri sık sık yara bere içinde kalıyor ama yine de durmaksızın yürümeye devam ediyor. İçindeki o çocuksu heyecanla aradığını bulamadığı her an şaşırıyor. Hatta bazen şaşırıldığına bile şaşırıyor. İnsanların kendinden olmayana nasıl büyük bir art niyetle yaklaştığını hatırladığında ise gözlerini sımsıkı kapatıp yalnızlığına sarılıyor.

Süreyya başka. Süreyya'nın kafası bu coğrafyaya ait değil. Onun dünyasında yalan yıldırdan daha büyük bir canavar. Ona göre kötülük yapmak veya kötü biri olmak için hiçbir geçerli sebep yok. Hayvanlar çok masum, çocuklar çok melek, yaşlılar çok narin. Hepsini birden korumak istiyor Süreyya. Bütün yolda kalmışlara can suyu vermek, kendini çaresiz hisseden istisnasız herkese çare olmak istiyor. Kavgaları anlayamıyor, kabalığı asla çözemiyor. Nezaketin küçümsendiğini ve güçsüzlük olarak algılandığını her gördüğünde bir kez daha üzülüyor bu yüzden kalbi sık sık kırılıyor Süreyya'nın.

Buşra Bulut

MASUM KIZ ÇOCUĞUNA

Sen, masum kız çocuğu... Annen gibi bir kadın olup baban gibi bir erkekle evlenmeyi diledin. Bir hayal dünyasında yaşayarak annenin prenses oluşuna hayran kaldın. Hata yaptın. Prenses olmanın seni bağımlı kılacağını unuttun. Baban, anneni kurtardı da ne oldu? Sen tavanda asılı kaldın ve beyaz atlı prensinin geleceği günü bekledin. Hâlbuki seni de yanına alacaklarını sanmamış mıydın?

Sen, masum kız çocuğu... Tavanda sallanmaktan elbette yorulacaktın. Ayaklarını yere basacak gücün de kalmadı neyse ki kurtarcın yoldaydı. Babanı gözünde ilahlaştırıp annene özenirken kurban rolünü ne de çabuk benimsedin. Seni tutsaklığa böylesine çeken babana beslediğin aşk mıydı? Hâlbuki baban seni çoktan tahttan indirmemiş miydi?

Sen, masum kız çocuğu... Babanın yansıması olan, o beyaz atlı prensi beklerken kendi başına yürümeyi unuttun. Prens geldi ama beyaz bir atı yoktu. Akılsız başının cezasını ayakların çekti. Bununla yetindin. Ne de olsa ayakların gücünü senden alan bir kahramandı. Hâlbuki o gücü kendine verseydin yürümek hoşuna gitmez miydi?

Sen, masum kız çocuğu... Kurtarcı sandığın bir canavar ile yaşayarak kendini tüketirken hiç mi aynaya bakmadın? Uğradığın hakaretleri tek tek sindirirken hiç mi gelmedi kusasin? Belki de yediğin dayakları seni böylesine hissizleştiren. Baksan da göremeyecek kadar körleşti gözlerin. Hâlbuki o canavarın seni yutmaya geldiğini anlamamış mıydın?

Sen, masum kız çocuğu... Babanı bulma uğruna günbegün kendini kaybederken benzediğin anneni sevebildin mi? Kendini silerken anneni silebildin mi? Prensesler gibi yaşamak seni mutlu etmeye yetmedi çünkü baban aslında hiçbir zaman bir prens değildi. Gerçekler, hayallerden üstün geldi. Hâlbuki çocukluk masalların böyle miydi?

HER ŞEY DÜZELECEK

Oğuzhan Birsen

Esra Nur Küçükkaya

Sessiz bir ortadayım , yanımda hiç oturulmamış bir koltuk var, duvarda tıngırdayan saat, yaratıkların silüetleri var ve gezmekte. Hepsi kedere hapsolmuş belli bir alanda pervane olurlar. Artık arkadaşız,sorun yok. Anlaşmamız şöyle, bana geçmişten bir takım anımsadığım duyguları getiriyorlar, ben de onların dediklerini yaşıyorum. Çok ses oluyor tabi o ara şalter inmek zorunda... Şimdi hepimiz uyumak için yatağa geçmeliyiz.

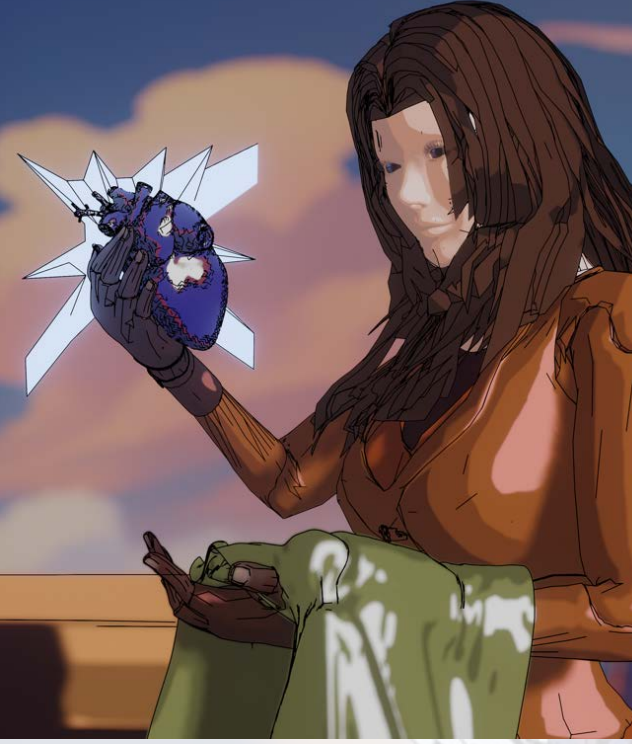
Hayallerimin ilk durağındayım ve uçan bir arabaya binyorum. Heyecan dolu bir yolculuk olacak diyorum içimden. Hiç kimse yok, uzay boşluğundayız sanki. Ürperir halde düşüncelere dalıyorum ve bedenim ağırlaşıyor. Ayağa kalkıyorum kaptana elim uzanıyor. Dokunuyorum. Bana, korkma her şey düzelecek diyor.

Oğuzhan Birsen

Duygularıyla her zamanki gibi baş başayım. Anlam kaybına uğramış bir yerler var, un ufak edilmiş veya haberim olmadan yok olmuş..Bir yerlerde de o beklediğim his var, nasıl anlatsam? Mesela güneş ışığını yüreğinde hissetmek gibi. Zayıf anlatım oldu. Şöyle diyim, nefes alırken şükran duygusuna yoğunlaşıp yakınında kim varsa onu koşulsuz sevmek gibi. Bilmediğim, görmediğim o anlar gelirse büyük ihtimalle korkarım. Alıştım, bu izbe ve turuncu paslı demirlere. İçilen sigarayı bitirmeden hayallerin sönmesine. Alıştım acıya ve ağrıya. Lanet olsun bir titana mı dönüşüyorum! Bu saçmalık olurdu. Ama bir şeylere dönüştüğüm kesin...Yıllar geçti ve ben çok şey öldürdüm, anılarımda var olan insanların öldüklerini duydum. Ne yalan söyleyeyim bu duruma yabancıydım. Bir kalabalık ortamda insanları izlerkenki olan yabancılığım. Gülmeye, sevmeye, sarılmaya olan şaşkınlığım... Biliyorum, artık yoktum. Sanırım dünyada güzel olan şeylere geç kalmışım. Kırgınlığın cazibesi bile var. Bunun vazgeçiş olduğunu düşündürmeden yaşamaya hakim olmak...Haklısın diğer yanım, çok karanlığım fakat sen de çok kibirlisin.

İNSANLIK TRAGEDYASI

Yazar: Emine Öykü Güner
İllüstratör: İsmail Talha Cura

Ben Eugénie Grandet. Namıdğer Mösyö Grandet'in kızı. Babamın kendine has gaddarlığını, kurnazlığını benim ve annemin hayatına çizdiği keskin sınırı bilmeyen yok. En azından bizim burada, Saumur**'da babam huyuyla suyuyla büyük bir üne sahip. Bu ünden haberiniz olmayabilir, duymamış olabilirsiniz. Ama hiç üzülmeyin, öğrenmek için bir kaynağınız mevcut. Balzac isminde biri, babamı büyük bir ustalıkla benim adımları verdiği romanında tasvir etmiş. Eh, kitabın isminden ibaret değil sadece varlığım, Balzac'ın satırlarında beni de bulabilirsiniz. Siz beni bulursunuz da ben kendimi nasıl ve ne zaman bulabilirim bilmiyorum. Gene bu düşüncelerin zihnimi kemirdiği bir güne başlıyorum. Tüm yaşantım evin içi ile sınırlı olduğu için bugün de zihnimi işgal edip bana savaş açan bu düşüncelerle mücadele edecek bir silahım yok. Ruhumun kederleri ve hazları üzerime çöktüğü yerde güçlü bir biçimde bağlanıyor. Benim bunun önüne geçmem gerek diyerek kolları sıvadım ve temizleme vaadiyle tüm evin altını üstüne getirdim. Çözüm olmadı ruhuma. Nafile, yine aynı noktadaydım. Sadece ilk sağanağı atlatabildim. Evin içinde umarsızca koşturmaya başladım. Annem beni ürkerek izliyordu. Bense çaresizce zihnimdeki kelimelerle mücadele ediyordum. En son durak odamdaki ufak kütüphanem oldu. Galiba kelimelerle mücadele ancak yenileriyle mümkündü. Okumaktan hep geri durduğum bilim kurgu kitabımı aldım raftan. 19. yüzyılın başında yaşayan ben için 21. yüzyılı tasvir etmek bir an çığınca geldi. Bu şaşkınlığım zihnimdeki düşüncelere sis perdesi oldu. Sayfalar sayfaları takip ettikçe içimden yanlış yüzyılda doğdun Eugénie, dedim. Ta ki şu satırlara rast gelene kadar da sorunu yüzyıla bağlıyordum. Okudum fikrim değişti, yazar demiş ki: "Hayat kalp ritmi gibidir, inişli çıkışlı traseler** içerir. Her insanın gücü sabır ile zamandan oluşmuştur. Güçlü insanlar isterler uyanık dururlar ve o traseleri aşacak enerjiyi bulurlar." Gerçekten etkilendim. Kitabı kapattığım zaman düşüncelerim yine zihnimdeydi. Fakat önemli bir şey öğrenmiştim. Bu düşünceler savaşılacak şeyler değildi. Hayatın her anında her yüzyılında olacak ve olması gereken olgulardı. Trajik ama ne Eugénie olmam ne de yazarın benden yüzyıllar sonra yaşaması aynı düşünceleri paylaşmamızda engel değildi. Kendini bulmak, keşfetmek hayatın zorluklarında dik durmak yüzyıldan, kişiden, mekândan çok bağımsızdı.

*Saumur: Fransa'da bir şehir

**Trase: Yol, çizgi, iz gibi anlamlara gelen Latince kökenli bir sözcük. Tıp terminolojisinde sıklıkla; damar, sinir gibi yapıların geçtikleri yolları bildirmek için kullanılır.

UNUTULANLAR

Gamzenur Çeliktaş

Baharın ılık rüzgârı ağaçları savururken bahçedeki sandalyede oturmuş gökyüzünü seyrediyordum. Yeşil gözlerimi özgürce uçan kuşa çevirip kaybolana kadar seyrettim. İstedığı yere kolayca gidebiliyor. Özgürce, hesap vermeden. Derin bir nefes alıp elimi önümdeki masanın üzerinde duran, içi ihlamur dolu kupaya uzattım ve bir yudum aldım. Ihlamur boğazımdan geçerken yavaşça gözlerimi kapattım ve rüzgârı kirpiklerimde hissettim. İnsan tenine değip geçen rüzgârı ve verdiği ferahlığı unutmuştu. İnsan hissetmeyi unutmuştu. Bir süre o şekilde durduktan sonra masadaki bordo, kadife kaplı defterimi ve kalemimi elime aldım ve dizlerimi karnıma doğru çekerek defteri açıp dizime sabitledim. Kalem elimde oynatarak bir süre düşündüm ve sonra bembeyaz kağıdı içimden kopan cümlelerle buluşturdum.

“Merhaba sevgili okur.

Hiç düşündün mü unutulmaları? Bunlar nedir, nelerdir diye aklına geldi mi? Ben uzunca bir süredir düşünüyorum. Düşündüklerimi de seninle paylaşmak istiyorum. Çünkü kim bilir, belki senin de hatırlamana yardımcı olur ve bundan sonraki hayatını unutulmaları hatırlarında tutarak, daha güzel bir şekilde geçirirsin.

İnsan en küçük şeyde bile mutlu olabilmeli. Bu istediğin bir yemeği yapmak olur, okumaktan zevk aldığın bir kitap olur, en sevdiğin şairi okumak olur, müzik dinlemek, film/dizi izlemek, bir kedinin başını okşamak, bir insana yardım etmek... Bütün bu saydıklarım aslında ne kadar normal şeyler dimi? Uzun zamandır bunların altındaki anlamı, mutluluğu görmüyoruz, göremiyoruz. Mesela yemek yaparken en ufak bir hatada öfkeleniyoruz kendimize. İnsanları mutlu etmek yerine -ki bu en ufak güzel bir cümleyle mümkün- onların kalbini hiç çekinmeden kırıyoruz. Sağlığımız yerinde, her gün sorumluluklarımızı, isteklerimizi yerine getiriyoruz. Her sabah yeni bir güne uyanıyoruz. Bu bile başlı başına bir mutluluk ve şükür sebebi aslında. Dua etmeyi unutuyoruz sevgili okur. İnsan, inancı ne olursa olsun, hangi şekilde dua ederse etsin bunu asla bırakmamalı. Çünkü dua ruhun ilaıdır. Bakarsın, ettiğin dua hiç beklemediğin anda kabul olur. Sevgili okur, bu satırları okurken içinden şöyle diyebilirsin “Hayatta hiç sıkıntılar yok mu yani?” Elbette var. Fakat bu sıkıntılarla baş etmek ve onları çözmek için insanın önce güçlü olması gerekmez mi? Aradığımız güç, bence küçük ayrıntılarda yani küçük mutluluklarda. Daha doğrusu unuttuklarımızda gizli.

Sevgili okur,

Bir kitap kokla. Bir şiir oku. Bir insana yardım et. Bugün en sevdiğin yemeği yap mesela. Sonra en sevdiğin şarkıyı aç ama öylesine dinleme, o şarkıdan keyif al. Hayatında biraz olsun kendine yer ver. Kendi mutluluğuna yer ver. Kendi iç dünyana kulak ver. Olumsuzluklarla korkmadan yüzleş. Bil ki her şeyin bir sonu vardır ve dolayısıyla olumsuzluklar da sonludur. Sen mutlu olursan çevrendekileri de mutlu edersin. Umarım bu satırlar sana bir nebze olsun iyi gelir.

Sevgiyle kal.”

Yazımı gülümseyerek sonlandırdım ve defterin kapağını kapatıp masaya koydum. Balmorhea, Remembrance şarkısını açtım ve bir şiir okumaya başladım.

YAŞAYAN YAZ

Çiçekli gülüşler bahar dallarıyla vedalaştı

Akıttı -sere serpe- kuruyan yaprakları
Altın tacın ışıklı busesi dokundu sevgisine
Sımsıcak mevsimde.

Bir yaz gölgesinde
Gövdesine haz dolan toprak
Güneşi bağrında büyüttü yakıcı sevgiyle
Sarmaşık güller bitti tane tane
Mutluluk sedaları süzüldü tepelerden...

Yıkadı sahilleri yakamozlar serilirken
Yükseldi su / dinginleşti duygular
Ak'tı köpük köpük kalbi yıkanan aşk
Serinliği karşılayan akşamda...

Yaz'a açılan sayfa
Nergis yasemin koksa
Gülhatmiler etrafını sardığında
Göge yelken açar denizyıldızları
Pırıltılar dokur saçlarına...

Gece yıkar / su yıkar bu koyuları
Kumulları törpüler esintisi zamanın
Yaz'ıldığı hayatı izler
Bir gün mazi olacakları
Bir güne kazınanları

Yaşayan yazda...

Yazar: İlknur İşcan Kaya
İllüstratör: Gül Kara

GİRİFT

Elden ele dolaşmış yalnızlığın
Köşesi geçti elime.
Kavanozun dibindeki tortu gibi
Eski, karanlık ve kokuşmuş.
Karanlığın demi kalbime indi.
Renklerin tek bir renkten oluşu gibi
Diğerlerini anlamsız kıldı.
İki satır uzaklaştım kalabalıktan
Sessizlik biriktirdim eteklerimde.
Eklendiğinde anlam yoksunu insanlardan
Ayrı yazdım kendimi.
Eteklerimden düşen sessizliği
Toplamaya çabalamadım.
Zira insan yalnızım demek için bile
İhtiyaç duyuyor kapısını çalacak rüzgara.
Çerçevesi kırılmış pencerenin kıyasına iliştilmiş mendil çiçeği gibi
Varlığının büyüğü yokluğumda gizli.
Yeni dökülmüş ağacın çıplaklığı var üzerimde.
Sonbaharın süpürüşü ve tek sesli bırakması,
Rüzgârda birkaç kez salınan
Sonra kendini ateşe atan pervaneye eşdeğer kıldı beni...
Düşüncelerim ilmek ilmek ayrıldı gözlerimden.
Lambası sönmüş yalnız sokaklar gibi kaldım bir başıma.
Bize yeni yalnızlıklar gerek
Zira bu yalnızlığın çivisi çıktı!

Miray Palazlı

RÜCU YAHUT İFLAH

Kedilerin

Bir kez olsun

Kolezyumların basamaklarında

Gezindiği günleri görmek için

Çürüttük bütün papatyaları.

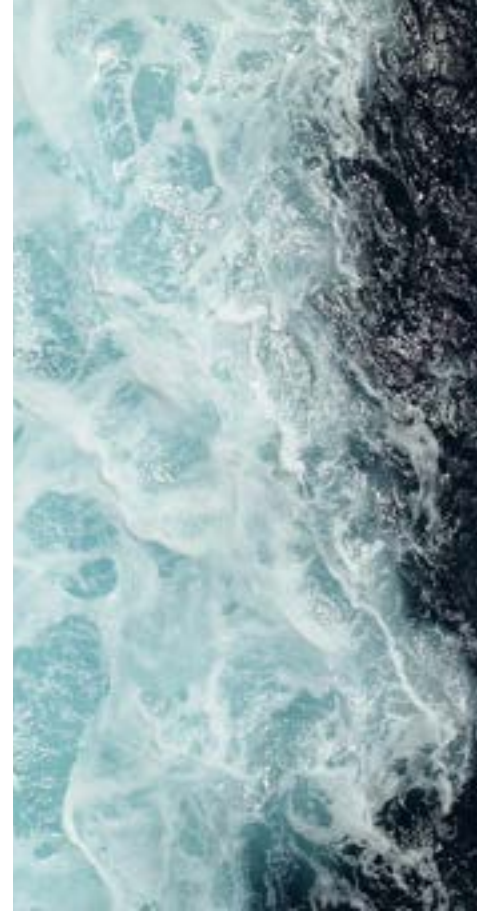
Artık sevsek de

Gitsek de

Ölsek de

İflah olmayız biz!

Muhammet Baran ASLAN

Yalan ve Gerçek

İki okyanus ayırır yalanı ve gerçeği;
kimi yüzer yalan sularında,
kimi gerçek sularında...
Biri zehirlidir can yakar her kulacında,
Diğeri ise tatlı mı tatlı boğar her kulacında...

Yalan sularında gemi açmış bir denizciyim,
Burada gördüğüm her canlı dışarıdan mutlu,
-içeriden derin mi derin yaralı-
Beni de kendine bağlıyor bu su,
Bir gün demir atıp güneşleneceğim
Sonsuza kadar mutlu,
İstediğim her şeye sahip olacağım
Öyle davranacağım,
Öyle yaşayacağım...

Gerçek sularına düştü yolum:
Burada gördüğüm her canlı,
Yaralı lakin güçlü,
Asla boğulmazlar hiddetli suların dalgalarında...
Burada kalmak,
Bu dalgalarla boğuşmak güç...
Ne yapacağım bilmiyorum...
Yaşadığım sular beni boğuyor

Arafa demir atmış;
Tüm insanlığı izliyorum...
Ne gerçek ne de yalan var yeryüzünde
Her şey kandırmaca, her şey düzen...
Bu çağ ipini koparmış gidiyor,
Bense asılı kalmışım bir intihar ipinde,
Acı çekiyorum ama asla ölmüyorum.
İnsanlar izler beni, ben gibileri...
Gerçekmiş gibi gösterebilmek için
Yalan aşklarını, sevgilerini
Okurlar kitaplarımızı, şiirlerimizi
Ben, bu çağa ait olmayan;
Bu suların arafında boğulup kalmış ruhum
Değersiz bir kâğıt parçasıyım,
Ben arayış içindeki benim
Masum kalbinin bir parçasıyım...
Bir şiirim, bir şairim ben...

Muharrem Poyraz

ZAMAN AĞACI

Zaman akıp geçerken hayat ırmağı, aynı berraklıkta akar, suyun şırlı şırlı akması insan aklına ılgıt ılgıt duygular getirir, canlıların hayat kaynağını gökyüzünden yeryüzüne boşalan rahmet sayesinde yer bereketine ulaştırmış. Eşi benzeri olamayan bu güzelim ve saf berrak su hayatın özünü barındırır, içinde bir hayat sevinci taşır, bütün bitkilerin ve canlıların hayat kaynağını oluştururmuş. Bu tarih kurulduğundan beri yeryüzünde hayatın kaynağı olmaya devam edermiş.

Anlatıldığına göre bu sudan içmek için insanlar can atarlar. Anadolu'da bunun için adına "Abı Hayat Bengisu" denilen bir kavram oluşmuştur. Bunun için İstanbul'da kırk çeşme suları Anadolu'nun her yerinde pırıl pırıl akan sular ve çeşmeler vardır. Dahası da şöyledir: Eskiden Kırım'ın başkenti Akmescit'e bir Kırım ecesi gözyaşı çeşmesi yaptırmıştır. İçinde sevgi taşıyanlar bu çeşmeden kana kana içerler. Çukurova'da bahar yağmurlarının yetiştirdiği bütün otları kaynatırlar. İnançları gereği onun pekmezini ağızlarına alarak sonsuzluğa ermek isterler. Zaten dünyaya sürgün edilmiş sebebiz de budur.

Gel zaman git zaman nehrin kenarında yetişen çeşitli meyvelerden yiyenler hastalarına şifa bulmaya başlarlar. Irmak havzası halkı nehri çok kutsal sayarmış. Kurak araziye onun suyuyla sulayıp yemyeşil ekinler ağaçlar yetiştirirler. Onun kenarındaki ağaçlık yerde düğün törenlerini yaparlar. Festivallerini burada düzenlerler. En güzel çiçekleri orada yetiştirirler. Güneş toprak ve suyla buluşunca bütün nimetlerinin insanlara sunar hayat kaynağı olan besinlerimiz böyle oluşur. Bu dünyada güneş hayatın iksiridir. O yüzden kutlu bir haberde kıyametin kopacağını bilsek dahi elimizdeki fidanı dikmemiz öğütlenmiştir. Böylece iyilik ve güzellik yeryüzüne egemen olur. O yüzden her sabah bütün bitkilerin yaprakların üzerindeki çiğdem taneleri bitkilere hayat verirler.

Uzak yollardan geçip giden bir treni izleyen ter ve toprak kokulu bir köy delikanlısı onun gidişini özlemle izler. Ana babasının kendisini emanet ettiği bahçeyi özenle ekeceği tohumlar için hazırlar. Dahası söğüt ağacı yerini bulduğunda kendi dalından bile büyüyüp yetişebilir. O yüzden Anadolu'nun ücra köylerinde söğüt en önemli yeşilliktir.

Beş yıl süren sevdaları tüm ırmak vadisi halkı tarafından gıpta ile izlenir ve söz edilirdi. Bu evlilikten Yakub adında nur topu gibi bir oğulları olmuştu. O üç yaşına geldiğinde evin içinde neşe kaynağına dönüştü. Aralarında coşku bağı onları birbirine kenetliyor ve hayat arzularını körüklüyordu. Gençliklerinde henüz yedi yaşlarındaiken Semra elbise dikim atölyesinde çalışırken su bardağına berrak suyu koymuş yudum yudum içerken yanına Halit'in yaklaştığını hal hatır sorduğu duydu.

Bir yandan kilim dokuyor hünerli elleriyle ilmek atarken keskin bakışlı kadınların gözleri üzerindeydi. Bulunduğu atölyenin güzel bir bahçesi vardı. Halit'in buraya gelişinden ikisi de hoşnutluk duyarlardı. Yürekleri sınımsız olur anki hayat pınarından bir yudum içmiş gibi olurlardı.

Bazen Halit güzel kokulu güllerden oluşan bir demeti ona sunmasından çok mesrur olurdu. Halit, Semra'nın bunalttığı insanlardan şikayetini dinler bir nebze teselli ederdi. Bazen de karşılıklı sıkıntılı bir ortama girdiğinden dem vururlardı. Yaşadıkları hayatın belki de en güzel anları bu anlardı. Bu sıkıntılı anları çabuk aşarlardı. Halit'in gözlerindeki hayat sevinci o bunaltıcı anların üstesinden gelmeye yeterdi. Böyle durumlardan birinde Halit Semra'ya şöyle dedi: Hayat bir ırmaksa bu ırmaktaki kayığa sen de binmelisin. Bu hayatı beraber yürümeliyiz. Birbirimize tutunursak bütün engelleri aşar istediğimiz bütün dilekelerimizi gerçekleştiririz.

Çünkü o ırmak bütün bu vadiye, ağaçlara, içtiğimiz suya kaynak oluyor. Aynı zamanda bilirsin ki hayat pınarı bütün bu vadi halkı için vazgeçilmez bir yerdir. Buradaki halkın iyi yaşaması için bu kaynağa ihtiyaçları vardır. Güneş, su, toprak üçlemesinden nasıl baharda tarlalar bir gelincik tarlasına dönerse insanların arasındaki ilgide uyum sağlandığı zaman onların hayat kaynağı olur.

Bir süredir yaşadıkları bu vadinin yapılanmasında, imarında gösterdikleri işbirliği ile bir takım dostluklar, arkadaşlıklar oluşmuştur. Sonrasında Halit ve Semra birbirlerini sevmeye geçen zamanda sürekli birbirlerini görmeye istekli olmuşlardır. On altı sene sonunda bütün bir ömrü beraber yaşamayı umuyorlardı. Bir gün Semra, Halit'e şöyle dedi:

"Yarın öğleden sonra ben yiyecekleri hazırlayım, beraber bir yere gidelim ve orada halimizi bir konuşalım."

Semra, yemek yapmayı çok severdi. Çoğu tatlıyı, böreği, köfteyi ve salata çeşitlerini babaannesi Zemheri'den öğrenmişti. Zemheri torunu Semra'ya çok öğüt verir dokunaklı hikayeler anlatır hayat dersleri niteliğinde misaller verirdi. Semra da bu öğütleri can kulağıyla dinler şükran nişanesi olarak babaannesine çay demlerdi.

Babaannesi gençliğinde başından geçen şöyle bir olay anlatmıştı. Bu Semra'yı çok etkiledi. Zemheri üst üste çocuklarını kaybedince çok üzülmüş ve evinden çıkmaz olmuştu. Kimseyle konuşmuyor yemek dahi yemiyordu. Sanki hayat onun için güneşi olmayan kapkara bir gündü. Gökyüzü karanlıktı. Bir zaman sonra komşusundan ırmak vadisindeki dağların zirvesinde yaşayan bilge bir kadının ismini duydu. Ve ona gitmek için yola koyuldu. Hayatın sırrını öğrenmek için çok soğuk bir kış gününde bilge kadının yanına ulaştı. Hayatın sırrını ondan öğrenmek istiyordu. Bilge kadın misafir ağırlamayı sevdi. Güneşli günlerde dağlarda açan çiçeklerden topladığı tohumları, bitki yapraklarını evine getirir, tohumlardan yararlı olanları saksılarda yetiştirir sonra onlardan şifa verici güzel ilaçlar yapardı. Bunları da sevdiklerine hediye ederdi. Bu bilge kadın, Zemheri'ye şöyle dedi: "Sen bu saksıları görüyorsun onları istiyorsun ama ben onlardaki çiçekleri bu vadinin derinliklerinden topladım. Onları insanlara vererek hastalıklarına şifa olmayı umuyor ve her birinden teşekkürü kar sayıyorum." Zemheri'yi evinde ağırlamaya karar vermiş ve ertesi günü bilge kadın sabah çayını hazırlarken camları açmış içeri giren ışıktan rahatsız olan Zemheri gözü kamaştığı için içeceğini masaya dökmüştü. Aceleyle masayı silerken bilge kadın şöyle dedi: "Hayat aynı bu güneş ışığı gibi capcanlı ve sınırsızdır. Isısı dünyayı doldurur ve tabiatı ısıtır aynı zamanda aydınlatır ve hayat verir. Sen gözünü kapatarak yalnızca kendi dünyanı karartırsın ama yine de güneş olduğu gibi yerinde durur ve ışımaya ve ısıtmaya devam eder. Sen yeter ki önündeki güzelliklere gözünü kapatma." Bunun üzerine Zemheri tekrardan yaşamaya nefes almaya devam ederken çayın tadını da ağızda hissediverdi. Neşe ve haz duymuştu. Sanki saksıdaki çiçekler bile gözüne daha güzel gözüküyordu.

Biz gelelim Halit ve Semra'nın buluşacakları güzel mekâna bir göz atalım. Toprak her zamanki cömertliği ile yeryüzüne bütün cömertliğini sunuyordu. Geçen günlerden yılmadan yeşil yapraklarını tüm canlılığı ile hayattaki insanlara nefes olmaya devam ediyordu. İnsanların koşuşturmasından, binaların kirliliğinden uzaklaşmak isteyen üç genç bir süre vadideki ormanda kalmaya karar verdiler. Belki de onları bunaltan hayatlarında güvendiklerini sandıkları kişilerin beklentilerini karşılamak üzere ümitli olmalarıydı. Birinci kişinin mizacı elma ağacı gibiydi. Sessiz, sakin, utangaç biriydi. Sevmek ve sevilmeğin hayatının temeliydi. Aynı zamanda maceracı bir ruhu vardı. Üçü birden nehir yatağına yaşam pınarının kenarında oturuyorlardı. Elma mizaçlı kişi her zaman nehir yatağında akan suya bakıp başından geçen macera için bir ah çekti. İç geçirmek belki vicdan yükünü hafifletiyordu ve o anın ferahlığını, dinginliğini hissetmemekle kendini cezalandırıyordu.

Hayriye Kargı

Aynı zamanda bu kaçış onu geleceğe dair atacağı adımları düşünme zahmetinden kurtarıyordu. İkinci kişi kayın ağacı gibi lider ruhlu, çalışmayı seven, yaratıcı bir kişilik sahibiydi. Neler olup bittiyse; akan suyun kendisinde kalan tüm izlerini yitirmesini bekliyordu. Sanki şu ana kadar geçen ömründe kendisini etkileyen olaylara bir anlam veremiyordu. Üçüncü kişinin yapısı dış budak ağacı gibiydi. Cazibeli, işlenebilir, yetenekli ve zeki biri olduğu hissini veriyordu. Sevinç duyduğu bazı anları kendine saklamış ve iyiden iyiye sonradan keşfedeceği yeni dehlizlerin arasında geleceğe doğru ilerlerken yaşama hissiyle büyüleniyordu.

Semra ve Halit nehrin kenarına gittiklerinde bu üç kişiyi gördüler. Piknik yaptılar. Sonsuza kadar ayrılmayacaklarına dair birbirlerine söz verdiler. Piknik sonunda evlerine döndüler. Yirmi yaşına bastıklarında evlendiler. Bir oğulları doğdu. Adını Yakub koydular. Mutlu mesut yaşadılar. Yıllar geçti günler ilerledi haftalar birbirini kovaladı seneler asırlara dönüştü. Irmak vadisi halkı tarihin derinliklerine gömüldü. Nehir bölgesine çeşitli toplumlar yerleşti, yaşadı göçtü gitti. Kurulan evler, binalar olduğu gibi kaldı.

Modern dünya yapay olduğu kadar yaratılmış en mükemmel canlıları içinde barındırmış. Yani insanlar tabiatla iç içe yaşamışlardı. Aynı zamanda burada insanlar şiddetle, modernce yani parayla yönetiliyormuş. Medeni sayılan tüm yenilikler aynı vahşi ve ilkel tutumlar içindeydiler.

Selamın esirgendiği bir şekilde davranıyorlardı. Cazip gelen üslupla herkese kabul ettirmişlerdi. Sürdürülen en huzurlu yaşam tarzı yönetici konumundaki kişilerin değiştirilmesi yerine tasdik edilerek kendi çıkarlarına uygun davranıyorlardı. Tarih boyunca çevremizde şehir devletleri kurulmuş, yıkılmış insanların bencillikleri, korkaklıkları, acizlikleri, güçsüzlükleri ortaya çıkmış birçok zorbalar mazlumları ezmiş iyi kalpli insanlar sevgiyi isteyenler horlanmış ve insanların arasına nefret yerleşmişti. Yine de tüm bu oluşumda hüküm sahibi olan bir varlık varmış. İyi ve kötü savaştıkça galip gelen aydınlığı karanlıktan ayıran olmuş. Sonunda ruhun en sıra dışı çıkmazı nerede, nasıl olursa olsun yaratılmışlığına başkaldıran binlercesi tarihin ibret aynasında helak olmuş kavimlerle doludur. En sebepsiz yürüyüşler olduklarını varlığın ne anlama geldiğini fark edemeyenlerce başlamıştı. En güzel aşklar her saniye koşulsuz onun varlığını yaşamasına izin verdiğinde başlamıştı. Nehir yatağı, yaşam pınarı günümüz dünyasında hala kalmıştı. Yanında bir ormanlık alan kurulmuş serin bir sonbahar sabahıydı. Toprakta ormana gelen hayat ağaçların yapraklarında süzülüyordu. Sanki tüm yaşam enerjisi ağaçların en dip köşelerinden yayılıyordu. Sarıyordu etrafı serin, taze ve saf kokulu hava melek inmişti yeryüzüne. Tüm ağaçlar yeryüzündeki insanları yaşatmak için canlıları kuşatıyordu. Canlıları yaşatmak için havayı temizliyor, toprağın verimini artırıyor şehri serinletiyor toprağı tutarak erozyonu önüyor ormandaki hayvanlara yuva oluyordular.

Ağaçların kenarından Sevil adında bir genç kız geçti. Sevil içine kapanık masum, duygusal ve biraz ürkek bir kızdı. Sevgilisinin varlığına çok güvenir, kendi isteklerini sadece onun yanında belirtirdi. En sevdiği arkadaşı Çiğdem onu korumayı çok düşünürdü. Bazen Sevil'in sevgilisi Ahmet bile kiskanabiliyordu. Fakat bu hislere kapıldığında aniden başka işlere odaklanır konuyu değiştirir ve kendisiyle yüzleşmezdi. Toprak ve ağaçlar bütün insanlığa rahmet olduğu gibi Sevil içinde ferahlatıcı bir hava oluşturmuş onun benliğindeki güvensizliği alıp götürmüştü. Sevil farkında olmasa da ağaçların yanından geçerken neşesi yerine gelmiş gülüşü içtenleşmiş ve ferahlamıştı.

Sonrasında güzel ağaçların kenarından yılların yıpratmış yüzü eskimiş bir ihtiyar geçiyordu. Geçmişini zavallı gözlerle içi parçalanarak anlıyordu. Tüm pişmanlıkları içinde biriken acılarla zenginleşmiş ve öğüt vererek tüm amaçsız insanlara yol göstererek kendini işe yarar kılarak en azından şimdi yeni bir anlam oluşturuyordu. Ömrünün sonunu görmek onu ağır ağır yok ediyordu. Ormandaki havayı içine çekmek ciğerlerinin kirli dumanının kokusunu temizlediğini hissetmek yeni umutlar doğuruyordu. Kalbine ve daha sonra yaşanmış bitmiş bir ömre ağıt yakmakla geleceğini karartmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden. Geleceğinin olmadığını da biliyordu. Ömrünün

tükenişini huzur içinde değil sorumsuzca yaşamamanın gafleti ile seyre dalmıştı. Orman onu da kabul etti ve tüm insanlığa verdiği şefkatli rahmetini estirdi ihtiyarın kalbine. Çünkü ağaçlar nasıl ki yeryüzünü bereketlendiriyorsa ihtiyarın yakarışlarını da dindiriyordu. Kendi ruhunun kendi insanlığının katili olmuştu ihtiyar. Aniden gözünü toprağı dikti ve ölümü iliklerine kadar hissetti. Yoldan biraz daha ilerlediğinde son günlerini bağışlanmaya, hayır işleyerek geçirmeye yemin etti. Çünkü ormanın havası öyle hoş, öyle dingin, öyle insafliydi ki ihtiyarın karmakarışık anılarını silmiş yeni bir yol vaad etmişti.

Yapraklar süzüldü, pembe kır çiçekleri güzelim kokularını yaydı. Ve huzurlu orman yaşamaya, hayat olmaya devam etti. Serin bir rüzgâr esti ve sekiz yaşındaki oğlan çocuğunun kıvrıkcık saçları dalgalandı. Yüzü tertemiz bir berraklıkla neşeye büründü. Annesinin yemek hazırlamak için ekmeğ almasını istediğini hatırladı ve koşmaya başladı. Bu koşurma sırasında ormanın büyüleyici etkisi onu da sardı ve küçük sarı bir çiçek kopardı.

Enes'in sevdiği güzel bir kız olan Gamze ondan üç yaş büyüktü. Çocukça bir sevgi olsa da Gamze için babasından dayak yediği de olmuştu. Sümüklü burnunu çekti ve Gamze'nin evinin oraya geldi. Bazen en saf sevgi ve hayranlıkla karışan bağlılık duygusu sadece çocuklarda aşka dönüşür. Büyüdükçe kalbinin küçüleceğinden habersizdi. Enes, belki de Gamze onun için tatlı bir hatıra olarak kalsa da hayatı boyunca içinde hiçbir çıkar duygusu olmadan iyi niyetiyle hiçbir güzel kıza aşık olmayacaktı. Çünkü yüreği binlerce güç arzusu ile dolacaktı. Ağaçlar gökyüzüne doğru uçan kuşları selamladı ve onlara besin, yuva olmaya razı şekilde yeryüzünde olup biten her felaketten şaşkınlıkla razı geldi. Orman bir gün kendi haberlerini anlatacaktı. Çünkü kelekler biçimsiz bir eda ile kanat çırpıyor zavallı insan oğluna kısacık ömürlerinde güzel renkler katıyordu. Yaratılıştaki toprak yeryüzünün hammaddesiydi ve daha binlerce varlıklı kimi ateşten, kimi sudan olan özgürce sürdürüyordu hikayesini. Yalnızca insan seçim hakkına sahipti. Seçim yapabilmesi hem mükafat hem de cezaydı. Dağlar bile; koskoca dağlar kiskanıyordu insana verilen emaneti...

Yine de tüm görkemiyle razıydı yaratılışına. Yalnızca insan en zavallı veya en üst mertebeye gelecek olandı. Şeytan kibirle kendi yoluna çektiği binlerce kişiyle övünüyordu durmadan. Dünya oluşurken cennetin kapısı aralanmış ve aradan esen hafif bir meltem yeryüzündeki tüm çiçeklere hayat kaynağı oluvermişti.

Maveradan gelen kutlu bir buyrukla insan yolunu buluyor, ötelere haberdar olan insanların önderliğinde yolunu aydınlatan sahifeler ve kitaplarla dosdoğru yol üzerinde yürüyordu.

Hacer Nuryüce Emircan

DİLHÛN

Kalbi yaralı olan insanlar, biriktirdikleri acı kadar öfke duyarlar; hayata, yaşanmışlıklara, geç kalınanlara... Benlikleri acı ile yoğrulmuş olan insanların, mutlaka kendilerini korumak için oluşturdukları bir kalkan olur etraflarında. Delinmesi zor bir gard misalidir bu kalkan. Yıkılması o kadar imkânsızdır ki, âdetâ kök söktürür insana. Sırf bu yüzden ulaşılması zor bir dağ gibi görünen o insanların, asıl ruhlarını gizledikleri bir de kabukları vardır. Hâlbuki, hayatın yükünü erken yaşta çektiği için, küçük bir çocuk gizlidir o kabuğun altında. O kabuk ki, çatladığı an oluşacak yıkımı ve hasarı da, saklanan o çocuğa tezat bir şekilde büyük olur. Kabuğuna sığınanlar olduğu gibi, maske takıp; acıyı etkisiz hâle getirmek için, bunu kamufle etme çabasında olan insanlar da var. Maskeden görünen sert bir insanken, maskenin altından bambaşka bir insan çıkıverir bir anda. Yüreği suskun, içindeki o küçük çocuk ise mağrurdur sadece. İnsanlar, asıl kimliklerini hiçbir zaman açık etmezler aslında, tıpkı gizemle dolu bir dedektif kitabı okumak gibidir bu. Orada suçluyu ararken, insanların yüzünde ise hayatın izlerini bulmaya çalışırsın. Bazen mutluluğu, acıyı; bazen de çocukluğundaki oyun arkadaşını... Keza, 'okunmayı bekleyen bir kitap' benzetmesi de olabilir bu tasvire. Çünkü, insanların gözlerine bakmadan, yüzündeki gizleri çözmeden herhangi bir çıkarımda da bulunulamaz.

Ben de gözlem yapmaktan hoşlanan; insanları analiz etmeyi seven, gittiğim yerlerde daha sonra hatırlamak için oradaki kokuları ciğerlerime hapseden, mekânlar hakkında topladığım bilgileri ve bana neyi çağrıştırdığını not etmekten keyif alan bir insanım. Farklı havası olan ve mistik bulduğum kafeleri keşfetmekten haz duyarım mesela. Her mekânın ayrı bir hikâyesi var bana göre. İşletme sahibi, işleteceği yeri seçerken, orayı dekore ederken ve sanatını icra ederken, orada kendinden parçaları da katıyor farkında olmadan. Sanat yapabilmek için, illa herkesin ressam olmasına gerek yok sonuçta; o mekânın aurası ve enerjisi de işletme sahibine has olduğu için, kendine ait izler barındırılmış oluyor. Bu da, bulunduğum yerlerden değişik tatlar almamı ve apayrı duygular hissetmemi sağlıyor. Tam da şu an o zaman dilimindeyim mesela, hissiyatımın içinde kaybolmuş durumdayım.

Hande Gürler

İki katlı, ahşap ve taştan yapılmış, konak şeklinde bir kafede soluklanırken bunları kaleme alıyorum. Öyle farklı bir mimarisi var ki, kendimi Kapadokya'daki butik bir otelin terasında, manzaraya karşı oturmuş gibi hissediyorum. Bu sevimli kafenin alt katı, tamamen kitapseverlere ayrılmış durumda. Değişik şekillerde minik kütüphanelere bir sürü kitap yerleştirilmiş; ağaç, harita, insan beyni... Figüratif olan bu nesnelerin içine, bir dünya dolusu bilgi sığdırılmıştı sanki. Bana üniversitemin kütüphanesini anımsatan başka bir bölüm ise, içeceğimizi kendimizin alabileceği bir alan olması. 'Kendin al' köşesi olan yerleri her zaman sevmişimdir. Kahve, çay, su gibi sık tükettiğimiz içecekler bir tezgâhta buluşmuş anlaşılır. Su sebili, içerisinde Americano, Cappuccino, sıcak çikolata ve salebin de olduğu bir makine ve ek olarak da çay vardı. İnsanların yeme-içme ihtiyacı için ise, sadece belli şeyler vardı. Ama tatlı seçeneklerine bayılmıştım ve zengin kahve olanakları da menüdeki yerlerini almıştı.

Her insanın okuduğu kitap türü ve buna bağlı olarak da okuma alışkanlığı değişiklik gösterdiği için, bu kafenin tercih ettiği okuma alanları da bir o kadar hoştu. Ortak alanlar dışında, insanların bireysel olarak da kullanabileceği puflar ve tek kişilik masalar da mevcuttu.

İkinci katı ise, tamamen deniz manzarasından oluşan ve insanın ruhu ile baş başa kalabileceği bir yerdi. Şehrin kaosundan uzaktı bir kere; sessizdi, sakindi. Starbucks'ı pek tercih eden biri değilim, kalabalık mekânlardan daha ziyade, ruha iyi gelen yerleri tercih etmeye özen gösteririm hep. Arkadaşımın buluşmak için gittiğimdeyse, genellikle White Chocolate Mocha içerim. Bugün seçeneğimi damla sakızlı Türk kahvesinden yana kullandım, yanına da bir iki tane küçük ekler söyledim. Ruhum dingindi, lâkin karşımdaki deniz tam tersiydi. Âdeta bir lav gibi; hırçın ve öfkeliydi. Virane bir şehir gibi yıkık, küskün olan insanları bilirim; tanım gözlerindeki kendine duyduğu yabancılığı. Tanımlanması zor, tarifi literatürde bile olmayan bir duygu. Kara delik gibi içine çeken cinsten bir şey, ama öyle değil. Boşluk etkisi yaratan, girdap gibi karmaşık hislerle bezeli; benzetilen kelimeler farklı, fakat ortak olunan hisler aynı. Kahve fincanını sıkı sıkı kavrayan parmaklarım soğuktu, hava da esiyordu ama bu, ruhumun üşümesinden kaynaklıydı, biliyordum. Hiçliğin tam ortasında, ayazda kalmışım gibi kaskatıydı vücudum. Hislerinizi yoğun yaşayan biriyseniz eğer, bunu bastırmak zor oluyor bazen. Belli etmemek ile tüm duyguları dışa vurmak arasında kaldıysanız hele ki. Bu ikilem ile başa çıkmak için geldim Değirmen Kafe'ye. Kafenin girişinde çiçeklerle süslü bir değirmen olduğu için, ismini de buradan alıyor. Aslında amacım, diğer günlerde yaptığım gibi, yeni yerler keşfetmekti ama o zamanlarda duygularımı bastırmakta fazla zorlanmıyordum. Şimdi ise duygularımın esiri olmak üzereyim, neredeyse. Rüzgâr, saçlarımı ahenkle dalgalandırırken, gözlerimi kıstım ve neye kızgın olduğumu tahmin edemediğim denizi izliyorum, elimdeki kahvem ile. Bu düşünce yumağından kurtulmak için defterime küçük küçük notlar yazmalıyım, belki de yapmam gereken budur. Kahve fincanını masaya bırakıp, çantamdan ufak, deriden yapılmış defterimi çıkardım. Tabii bir de, yanımdan hiç ayırmadığım ve ucunda baykuş figürü olan, tüylü kalemimi. Annem baykuşu sevdiğim için, ilkokula başladığım sıralarda hediye olarak almıştı bu kalemi bana; o zamandan beri de benimle, çocukluğumun emaneti gibi. Not almak için kendime sorduğum ilk soru: "Burada beni kendine çeken şey ne?" Direkt cevap verdi iç sesim bana, "Kahve kokusu ve huzur." İkinci sorum ise, doğrudan duygularıma yönelikti sanki.

"Hangi his ile savaşıyorsun şu an?" Bu sorunun üstünü çizmek ve yok saymak istedim beynimi kemiren düşünceleri. Leş kargaları gibi sıziverdiler yine ruhumun en ücra köşelerine. Ama öyle olmadı, yapamadım; susturamadım, keşmekeş olmuş duygularımı. Kalbim, dörtlü giden bir at gibi hızlı hızlı atarken, yazdım soluğumu tuttuğum cümleleri kâğıda. Yalnızlık ve karamsarlık. İki farklı kelime, kısacık bir lahzaya sığındı o an, yazdığım kelimelere tutundu ruhum. Karamsarlık, anlaktı belki ama, yalnızlığa ne demeli peki? Oysa, tek cümlelik bir kelimeydi satırlarla buluşan. Bir kelime ki, kalp ağrıtan, yoran ve benliğimi sızlatan. Herkes var da, kimse yok timsali. Bedenlerde insanlar, ruhlardaysa tek yöne bilet; yalnızlık. Dilhûn, tam da bu hissini karşılığydı ben de. "İç kan ağlayan ve hüznü için kullanılan bir kelime." diyebiliriz kısaca. İçim değil, duygularım kan ağlıyordu benim, düşüncelerim ise çığlık çığlığaydı bittabi. Solan çiçeklerimi hüznün sarmalamıştı, bahara hasretti onlar. Not aldığım vurucu cümleleri, yazılarımda kullanmayı severim çoğu zaman. Umutsuzluk kokarsa cümlelerim, ben kışı bahara nasıl çevireyim?

İçimde çöreklenen huzursuzluğu, bir nebze de olsa alıp götürmesini istedim, yanımdaki hanımeli kokusunun. Misk gibi bir kokusu vardı, insana derin bir nefes aldırın türden. Bu kafenin en gözde bölümü burasıydı bence. Mekân sahibi, türlü türlü çiçekleri de eklemiş bu güzel terasa. Artık kalkma vaktimin geldiğini anlamış oldum, kahvem bittiğini fark edince. Neyse ki çevrede çok fazla insan yoktu ve hislerimi aktarırken fazla zorlanmadım. Keza, tam odaklanmışken en ufak bir gürültü bile, insanın kalemini un ufak edebiliyor. Hesabı zaten ödediğim için, montumun fermuarını boğazıma kadar çektim ve çıkışa doğru usul usul yürümeye başladım. Yüreğime konaklanmış ve uzun bir süre boyunca misafir ettiğim acıyı, silip atmalydım artık kendimden. Peki ne zaman kopacak, bu haykırış benliğimden? Bilmiyorum. Yollar bile terk edilmiş arazi gibiydi, bomboştu. Belli belirsiz arabalar geçiyordu caddeden, o kadar. Kafamı kaldırdım ve gökyüzüne baktım sadece. Gözlerimi kırıştırdım, bulutlar şekilden şekle girmişti sanki. Dünya dönüyordu, zaman geçiyordu ve bir gün daha bitiyordu. "Keşke, yağmur yağsa." diye bir ses ilişiverdi birden düşüncelerimin arasına. Yağsa, alıp götürse bu duyguların izlerini benden silercesine. Evime gidip, yazılarımı yazacağım zamana dek susmalı düşüncelerim kafamda, durmalı bu his delice akan kanımda.

Sude Yenin

BİR YER

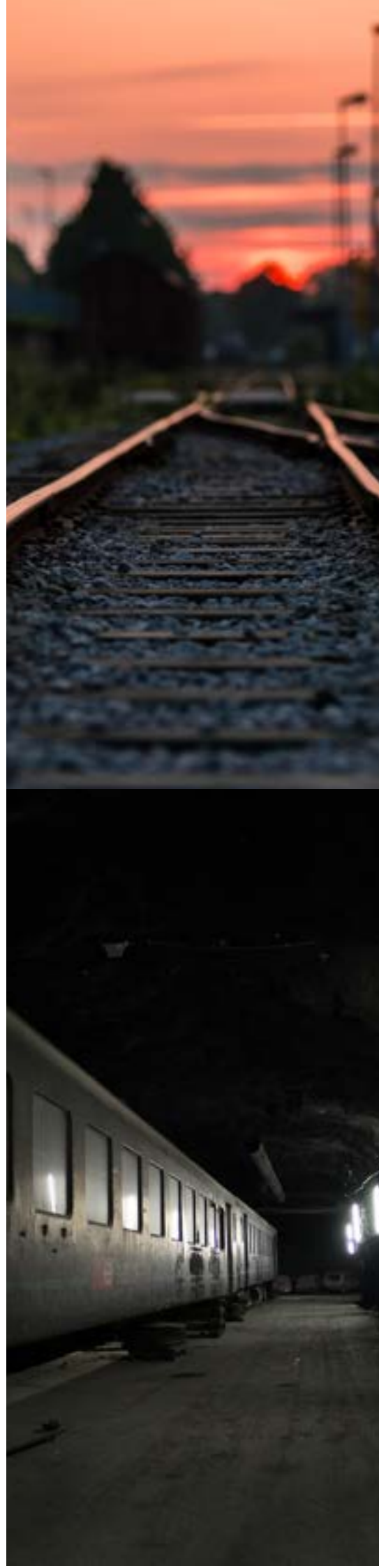
Karanlık merhalenin düşüşüdür seni bekleyişim
Her yeni zaman gibi geçti gönlümden yıldızlar
Ne güzeldi değil mi sana bakarken sevincim
Öyle zarif ruha böyle sevecendir bakışlar...

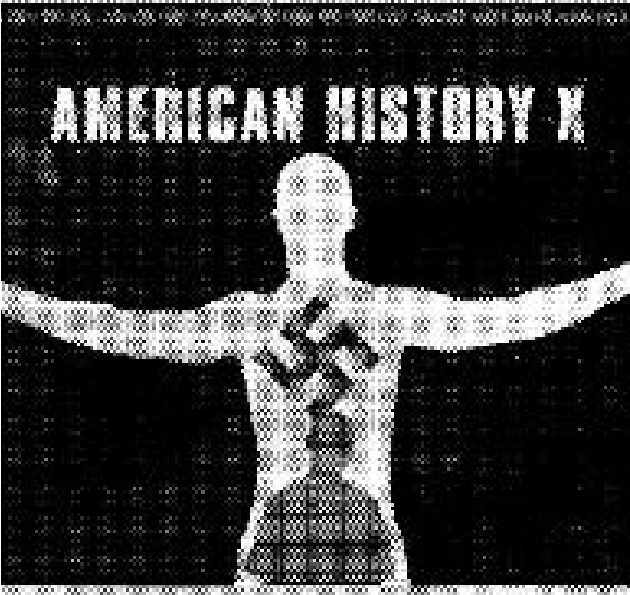
Tabi söylemler bir trafik oluşturur gönlünde
Dinlendiğim tek ırmaksın, baksana batıyor güneş de
Yürüdüğüm yollara yağan kardan daha eski bir hasret var
Adın yazılı birkaç satır, biraz da gül cemalin işte.

Kâbuslarım sana kuruluydu, adları ayrılık
Gündüzleri hiç gitmediğim o istasyon ve bir şef
Beraberce inişini beklerken yoluna baktık
O soru yok mu bana 'Gelmeyeni beklemek mi eşref'

İnanmıyorlar bana, varlığının her kelimesine
Sesler duyuyorum oysa sabahların bittiği tende
Tutunuyorum dualarla yüreğimden eline
Biliyorum bekliyorsun sen de beni bir yerlerde...

Oğuzhan Güneş

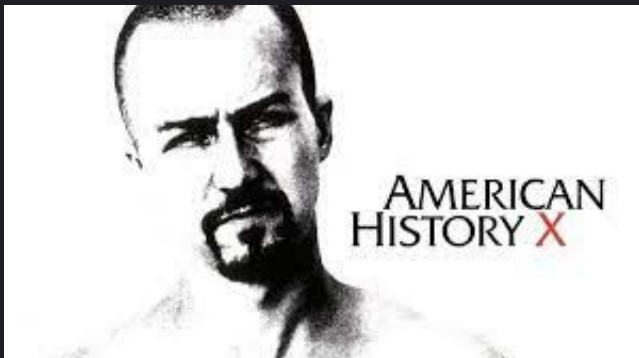
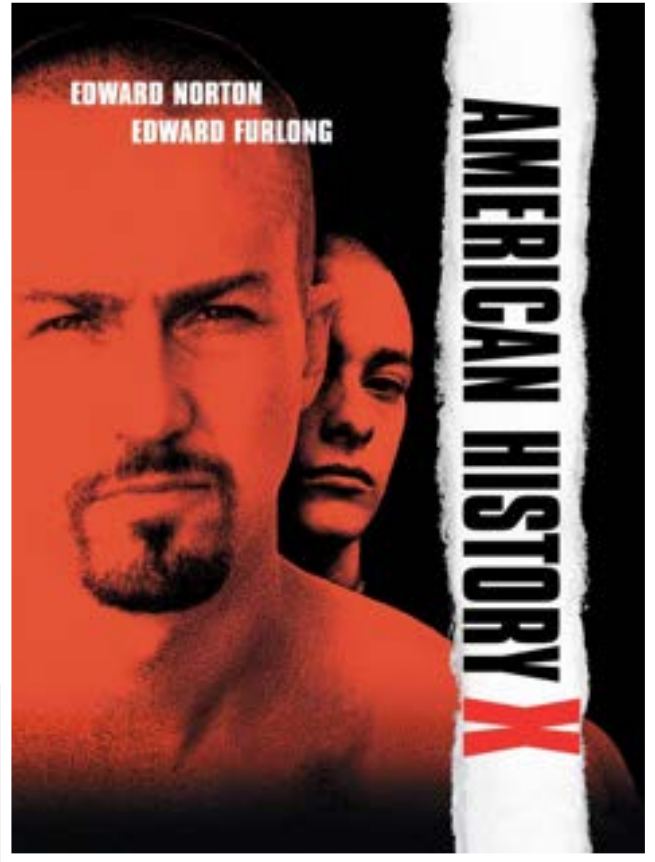

8 Mayıs 1945 tarihinde Nazi Almanya'sının yenilgiye uğratılması ile Nasyonal Sosyalist olan Hitler rejimi çökmüştür. Ancak II. Dünya Savaşı'ndan sonra başta Almanya olmak üzere nasyonal sosyalizm birçok ülkede yeniden ilgi uyandıran bir ideoloji olmuştur. Bu dönemde nasyonal sosyalizmi yeniden canlandırmak için ortaya çıkan hareket Neo- Nazizm adını almıştır. Nasyonal sosyalizm, bazı ırkların başka ırklardan daha üstün olduğunu benimser. Irkçılık, ayrımcı gruplar arası ilişkilerin biyolojik temellerle kanıtlanabileceği aldatmacasına dayanan bir davranış biçimidir.

1998 yılında ırkçılık karşıtı bir film olarak karşımıza çıkan American History X filminde nasyonal sosyalist bir grubun siyahları 'öteki'leştirici düşüncelerine tanık oluruz. Nasyonal sosyalist bir harekette kitlesel hareket çok önemlidir; filmde yer alan Cameron karakterinin kitlenin beynini yıkayarak ona yön vermesi, ideolojinin önemli bir adımını oluşturur. Kötülüğün, suçun siyah ırka mahsus olduğuna inanarak kendini üstün gören beyazların nefretinin toplum içinde türlü nedenlere sebebiyet verdiğini görürüz. Film, suç sosyolojisi bağlamında literatürde yer alan suça sebebiyet veren çevresel faktörleri göstermesi açısından önemlidir.

Suç Sosyolojisi Bağlamında American History X Filminin Analizi

Suç, bireyin içinde yaşadığı toplumun norm ve değer yargılarına göre tanımlanan bir eylemdir. Doğuştan getirilen özelliklere sahip olmamakla birlikte suçun işlenişi, artması ya da azalması yine toplumsal olaylarla açıklanabilir. Suçun açıklanmasına yönelik farklı kuramlar vardır. Suçun kaynağının ne olduğuna dair ortaya atılan kuramlar doğrultusunda 1998 yılında ırkçılık karşıtı bir film olarak karşımıza çıkan American History X filminde nasyonal sosyalist beyaz bir grubun siyahları 'öteki'leştirici düşüncelerine tanık oluruz. Beyazlar; siyah insanların, beyaz ve Protestan olmayanların beyazların ilerlemesinin önünde engel oluşturduğuna dair ırkçı düşüncelere sahiptirler. Filmde siyahlara dair devlet tarafından pozitif ayrımcılık yapıldığının öne sürülmesi ile siyahların etnik kimliklerinden dolayı suçlu olduğuna dair bir damgalama söz konusudur. Bunun yanı sıra beyazlar arasında ırkçı düşmanlığının öğrenilerek ve etkileşim halinde arttığını görüyoruz.

Suç Sosyolojisi

Film Hakkında

İrkçilik karşıtı olan film, babası uyuşturucu satıcısı olan siyahiler tarafından öldürülmüş bir Neo-Nazi'nin (Derek Vinyard) siyahilere karşı duyduğu öfkenin sonucu bir siyahiyi öldürüp cezaevine girmesi ile değişen yaşamını konu edinir. Babasının ölümünden sonra Derek, faşist hareketleri destekleyen bir gruba üye olur. Grubun lideri konumuna gelen Derek'in koyu bir nasyonal sosyalist olarak göğsünde Nazi amblemi, odasında Nazi bayrakları yer alır. Öyle ki siyahilere karşı yaptıkları eylemlerde kendilerini haklı bulur. Aslında Derek'in ırkçı düşüncelerinin oluşmasının temelinde babasının Amerika'daki Göçmen Yasası ile siyahilere pozitif bir ayrımcılık yapıldığına dair şekillenen siyahi karşıtlığı fikirleri yer almaktadır. Babasının bu fikirlerinin ona siyahi düşmanlığı aşıladığını görüyoruz. Bir gece arabasını çalan üç siyahiden ikisini öldüren Derek'in hapse girmesiyle başlayan film, Derek'in hapiste geçirdiği yıllar içindeki deneyimleri sonucunda düşüncelerini sorgulamaya başlayarak iyilik ve kötülüğün her ırka ait olabileceğini kabullenmeye başlamasını anlatır. Hapiste geçirdiği süre zarfında kendisi gibi ırkçı olan beyaz arkadaşlarının uyuşturucu alım-satımıyla ilgilendiklerini gören Derek, suçun siyahilere mahsus bir şey olmadığını hayal kırıklığı yaşayarak öğrenir. Bunların yanı sıra çamaşırhanede bir siyahiyi çalışan Derek, siyahinin kendisine bu süreçte destek oluşu ile siyah insanları yakından tanıma şansı bulur. Derek'in kardeşi Danny de gibi ırkçı düşüncelere sahiptir. Derek, hapisten çıkınca hapisanede yaşadıklarını kardeşiyle paylaşarak kardeşine doğru olanları anlatmaya çalışır.

Analiz

Filmin konusu itibarıyla 'ötekileştirme' olgusu filmde sık sık karşımıza çıkmaktadır. Neo-Nazizm görüşlerine sahip beyaz bir çete grubu siyahilere karşı işledikleri suçlarda kendilerini haklı görmekte. Bu noktada beyazlar tarafından siyahilerin damgalanmaya maruz kaldıklarını görürüz. "[...] damgalama teorisyenleri, suçlu damgalanmasının toplumun üyeleri arasında rastgele yapılmayarak dezavantajlı, azınlık veya basmakalıp bir şekilde suç işlemeye yatkın olduğu önceden varsayılan üyelerinin daha çok damgalandığını savunurlar." (Muş, 2016, s.147). Filmde siyahi grupların baskın olan beyaz gruplar tarafından etnik kökenlerinden dolayı suç işledikleri yönünde damgalandıklarını görmekteyiz. Burada aslında siyahilerin etiketlenmesine neden olan şey ne yaptıkları değil, kim olduklarıdır.

Babasının uyuşturucu satıcısı biri tarafından öldürülmesinden dolayı da tüm siyahıları suçlu olarak gören Derek, toplum içinde suç işleyerek kendilerinin ilerlemesinde engel oluşturduklarını söyleyerek siyahıları etiketler. Ancak hapisanede geçirdiği süre zarfında kendi grubundan olan kişilerin de uyuşturucu ticareti ile ilgilenmelerine şahit olması Derek'in siyahıları damgalayarak tüm siyahıları suçlu ilan etmesinden pişmanlık duymasına neden olur. Bu da bize damgalama teorisinin eksikliklerini gösterir. Çünkü damgalama teorisinde kişinin asıl suçu göz ardı edilir ve kim olduğuna bakılarak bir etiketleme yapılır. Bu da teorisinin eleştirilmesine neden olur.

Nasyonal sosyalist beyazların siyahileri kendilerinin ilerlemesinde engelleyici bir faktör olarak görmelerinin temelinde devlet tarafından siyahilere haklar tanınması da yer almaktadır. Filmin başrolü, babası ile sohbeti esnasında babasının siyahilere karşı olan düşmanlığını benimsemeye başlar ve babasının da siyah bir uyuşturucu satıcısı tarafından öldürülmesi ile siyahi düşmanlığı bir siyahiyi öldürecek kadar artar. Burada suçun öğrenilen ve toplum içindeki koşullara göre şekillenen bir şey olduğunu görmekteyiz. Suçun açıklanmasına dair ortaya atılan kuramlardan biri olan sosyal öğrenme kuramı, suçun insanların birbirleri ile etkileşimi neticesinde oluştuğunu öne sürer. "Sosyal öğrenme kuramı açısından biyolojik ve psikolojik etkenler bireyi suça eğilimli yapabilir, ancak bunu aktif hale getiren çevresel faktörlerdir. Sosyal öğrenme kuramcıları, sapmanın davranış biçimlendirilmesi adı verilen bir süreç yoluyla öğrenildiğini ileri sürerler." (Gün, 2010, s.34). Filmde de gördüğümüz gibi başrol Derek'in siyahilere karşı suç işleyebilmesinde babasıyla olan konuşmalarından dolayı psikolojik bir etken söz konusu olsa da onu suça iten asıl sebep çevresel faktörlerdir. Çünkü babasını bir siyahi öldürdüğü halde onun bir siyahiyi öldürmesi ancak arabası siyahiler tarafından çalınca yani çevresel faktörler elverişli olduğunda gerçekleşir. Suçun öğrenildiğine dair filmde bir diğer örnekte başrolün kardeşi Danny'nin abisinin izinden gitmesidir. "Sosyal süreçler, toplumdaki bireylerin rolleri ve etkileşimleriyle ortaya çıkmaktadır. Bireyler içerisinde yer aldıkları sosyal gruplarda yer alan diğer bireylerle karşılıklı etkileşimleriyle bağlanma ilişkisi kurulmasıyla beraber fonksiyonel ve dinamik bir durum oluşmaktadır." (Pak, 2017, s.236). Danny de abisinin hapisten önce dahil olduğu çeteye dahil olarak çete ile etkileşimi sonucunda siyahilere karşı düşmanlık beslemeye başlayan potansiyel bir suçlu haline gelmeye başlamıştır.

Kriminoloji literatüründe suça dair geniş yer kaplayan Klasik Okul teorisinde suçun özgür irade ile bencilce gerçekleştirilen bir eylem olduğu vurgulanır. “[...] insanların, aynen diğer eylemleri gibi suçlu davranışlarından da yine kendilerinin sorumlu oldukları ve bu bağlamda suçun da rasyonel tercihler neticesinde oluştuğu iddia edilmiştir.” (Dolu, 2009, s.96). Klasik Okul’un öne sürdüğü suçun rasyonel bir tercihle kar-zarar hesabı yapılarak gerçekleştirildiği tezini, filmde yer alan öğretmenin Derek’e siyahi karşıtı eylemleri ve işlediği suça dair “Yaptıkların sana daha iyi bir yaşam sundu mu?” sözleri üzerine Derek’in düşüncelerinde meydana gelen değişimle görmeye başlarız. Derek, hapiste geçirdiği sürecin sonucunda bir dönüşüm yaşayarak siyahilere karşı ırkçı davranışları değişime uğrar ve siyahilere karşı suç işlemeye eğilimli kardeşine doğruları anlatmaya çalışırken kardeşinin de kendisi gibi dönüşmeye başladığını görürüz. Yani suçun rasyonel bir tercihle özgür iradeyle gerçekleştirilen bir eylem olduğunu söyleyebiliriz. Suç işlemenin kendisine vereceği zararların farkına varan Danny, siyahilere karşı tutumunu değiştirmeye başlar.

Sonuç

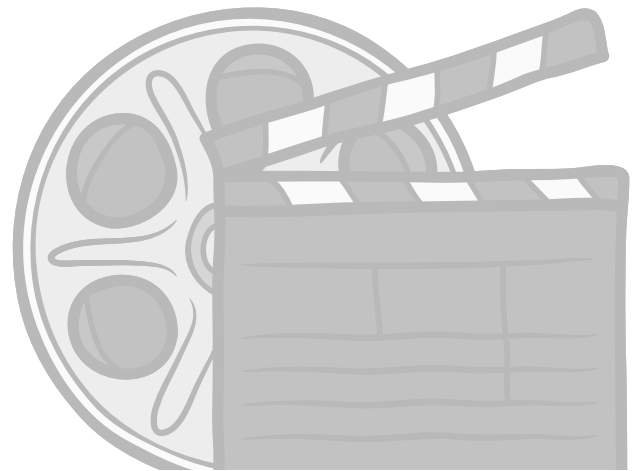
İnsanın var oluşundan bu yana suç olgusunun da varlığı kaçınılmaz olmuştur. Suçun olmadığı bir toplum neredeyse yok gibidir. Peki suç niçin olur? İnsanlar neden suç işlemeye yönelirler ya da yönelmezler? Suçun işlenmesine yönelik birçok kuram vardır ve bu kuramların bir arada ele alınması suçun nedenlerini daha iyi anlamamıza imkân verecektir. Dünya üzerinde ülkeler, toplumlar, bireyler arasında eşitlik olmadığını ve her insanın birbirinden farklı özelliklere sahip olduğunu görmekteyiz. İnsanlar arasında sınıfsal eşitsizlikler gibi etnik farklılıklar da suç işlemelerine neden olmaktadır.

American History X filmi, suç işlemenin psikolojik olduğu kadar toplumsal koşul ve çevresel faktörlerle ilgili olduğunu bize göstermesi açısından önemlidir. Filmde başta siyahiler olmak üzere beyaz ve Protestan olmayanlara yönelik işlenen suçların temelinde toplum içinde öğrenilmiş, psikolojik olarak kanıksanmış ırkçı söylemlerin etkisini görmekteyiz.

Peki suçu nasıl önleyebiliriz? Avrupa ve Amerika’da suçun kontrolüne ve önlenmesine yönelik ortaya atılan kuramlar vardır. Ancak bu kuramların her birinin ampirik geçerliliğinin güçlü olduğunu söylemek güçtür. Çevresel faktörler elverişli olduğunda suç işleme potansiyelini barındıran kişilerin suçu gerçekleştirirken sergiledikleri suça yönelik davranışları toplumsallaşma süreçlerinde edindiklerini görebiliriz. Suçun oluşumunda, özellikle etnik farklılıklara yönelik işlenen suçların temelinde bireyin aile ve okul gibi toplumsallaşma süreçlerinde aldıkları eğitimin önemini görmekteyiz. Bu konuda filmde örnek verecek olursak, bir siyahiyi öldüren Derek’in aile içinde babasının siyahi düşmanlığını benimsemesi söz konusudur.

Ancak öğretmenlerinin ise tam tersi bir şekilde insanların eşitliğini savunması ve bunu öğrencilerine aşılama çalışması Derek’in ve kardeşinin siyahilere karşı olumsuz düşüncelerinin değişmesine neden olmaktadır. Burada bireyin toplumsallaşma sürecinde aile ve okul içindeki eğitiminin ne denli önemli olduğunu bize göstermektedir. Bu nedenle suçun önlenmesine yönelik müdahale programları suç işlenmeden önce gerçekleştirilebilir.

Özlem Alış

Takım Elbise

Takım elbise giyenler konuşmasın
Benim bir takım elbisem yok çünkü
Arkadaşlarımın da takımı yokmuş
Bir tanıdıkta varmış sadece
Onun da kolları yaptırılacakmış
Bir de sanırım taksidi çokmuş

Takım elbise giyenler konuşmasın
Ben kravat bağlamayı bilmem çünkü
Belki kravat bağlayacak zaman
Veya öğretecek babam olmadığından
Belki kolalı yakalarda kravatlar
Bana yağlı urganı anımsattığından

Takım elbise giyenler konuşmasın
Ben gururumdan sustum çünkü
Sokaklara anlattım ve kaldırımlara
Kağıtların dışında konuşmadım
Aynalarda gezdirdim gözlerimi
Ama gözlerimle hiç buluşmadım

50 YAŞ KOPYASI

50 yaşımdayım bugün
Nedensiz bir izdivaçtayım
Bugün pek revaçtayım
Halsiz yorgun
İlkbaharın başı
Güneşli bir gün ben 50 yaşımdayım
Tekrar güçlü olmak istiyorum
Spor yapmak zıplamak koşmak
Belki yeniden sevmek
Yeniden sevmek her şeyi
Ve doyumсуuz seni
Pastayı üflüyor dilek tutuyorum
İş güç kurmak ticaret yapmak için
İsteğim
Ama bu değildir mesleğim
Sebebim ne düşünüyorum
Sen bana mutlu olmayı öğretiyorsun
Öğreniyoruz
Kış bitti yollar ıssız
Güneş yılı başlıyor ilkbaharı seviyorum senden dolayı
Bellide belkide her şey senden ötürü
Yaşlılık yakın hayat dopdolu bir mart akşamı
Büyük parti eğlenceli günün zamanı
Yıldızlar gezegenler uyduları elli defa tam döndü
İçimdeki fırlama çocuksu döngüye
Sakinim bu akşam evet sessizce
Keyifli ama uykusuz yazdım
Ben ellimde
Seni sevdim ben ikimizce
2 çarpı 50 kere

Oğuz Anıl

01:30 04:03

Picasso'nun geçmişi sanatını nasıl şekillendirdi? Şu anda ilk bölümü ile yayında!

